

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 581/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], a [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpených advokátkou Mgr. Petrou Hrubovou, Mierové námestie 93, Ilava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 20 C 5/2017 z 12. septembra 2018, postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6 Co 219/2018 z 29. januára 2019 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 151/2019 z 29. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] a [REDAKČIA] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 20 C 5/2017 z 12. septembra 2018 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“), postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 219/2018 z 29. januára 2019 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 151/2019 z 29. júna 2020 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo spolu ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

2. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že sa žalobou podanou na okresnom súde domáhali určenia, že sú vlastníkami pozemkov registra „C“ p. č. [REDAKČIA] a p. č. [REDAKČIA] v katastrálnom území [REDAKČIA] vytvorených geometrickým plánom č. [REDAKČIA] z 18. augusta 2016 zhotoveným spoločnosťou [REDAKČIA] (ďalej len „geometrický plán“). Okresný súd napadnutým uznesením žalobu sťažovateľov zamietol s odôvodnením, že o pozemkoch už bolo rozhodnuté rozsudkom okresného súdu sp. zn. 7 C 1018/99 zo 17. marca 2003 (právoplatný 4. apríla 2003), teda ide o vec už rozhodnutú.

Proti uzneseniu okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že „S uvedenými závermi súdu sa nestotožnili...“ a podali dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol.

3. Porušenie práv sťažovateľa prezentujú tým, že konajúce súdy nenariadili v ich právnej veci pojednávanie, na ktorom by mali možnosť dokázať svoje tvrdenia o duplicitnom vlastníctve sporných pozemkov. Podľa názoru sťažovateľov vo svojom návrhu relevantným spôsobom spochybnili vlastníctvo žalovaných, s čím sa všeobecné súdy riadne nevysporiadali. V tejto súvislosti sťažovateľa poukázali na geometrický plán, podľa ktorého sporné parcely nevznikli výlučne z parciel registra „E“ č. [REDACTED] a č. [REDACTED] (o vlastníctve ktorých bolo rozhodnuté v predchádzajúcom konaní), ako to bolo konštatované okresným súdom a potvrdené krajským súdom. Na preukázanie svojich tvrdení sťažovateľa predložili najvyššiemu súdu ďalší znalecký posudok č. 4/2019 zo 7. mája 2019 znalca Ing. Mateja Sýkoru, pričom uviedli, že *„Uvedené skutočnosti súdy vôbec nebrali do úvahy. Jednak sa tieto skutočnosti mali preukázať vytýčením pojednávania a právom sťažovateľov použiť ďalšie procesné prostriedky procesnej obrany a útoku, a jednak tým, že by súdy vykonali dôkazy zákonným spôsobom a nie svojvôľou, ktorá bola v tomto prípade súdmi aplikovaná. Uvedený argument jednoznačne preukazuje, že sa nejednalo o res iudicata.“*

4. Sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd o ich ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezom: *„1. Základné právo sťažovateľov... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo sťažovateľov na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Trenčín č. k. 20C/5/2017, postupom Krajského súdu Trenčín č. k. 6Co/219/2018 a postupom Najvyššieho súdu SR č. k. 3Cdo/151/2019 porušené boli.*

2. Uznesenie Okresného súdu Trenčín č. k. 20C/5/2017 zo dňa 12.09.2018, Uznesenie Krajského súdu Trenčín č. k. 6Co/219/2018 zo dňa 29.01.2019 a Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 3Cdo/151/2019 zo dňa 29.06.2020 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Trenčín, Krajský súd Trenčín, Najvyšší súd SR sú povinní sťažovateľom... uhradiť spoločne a nerozdielne trovy právneho zastúpenia...“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

9. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

12. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tvrdia, že všeobecné súdy zamietnutím ich žaloby o určenie vlastníckeho práva porušili ich právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a tiež právo na opravný prostriedok (čl. 13 dohovoru). Porušenie označených práv tiež odôvodnili tvrdením o nedostatočnom odôvodnení napadnutých uznesení.

III.1 K namietanému porušeniu práv uznesením okresného súdu

13. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému rozsudku okresného súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu práv je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

14. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti uzneseniu okresného súdu sťažovatelia podali odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu právam sťažovateľov podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

Sťažovatelia síce namietali postup a uznesenie okresného súdu, ale samotné uznesenie k ústavnej sťažnosti nepriložili. Ústavný súd sťažovateľov nevyzýval na odstránenie uvedeného nedostatku vzhľadom na nedostatok prieskumnej právomoci vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu, ako aj na argumentáciu uplatnenú v ústavnej sťažnosti.

III.2 K namietanému porušeniu práv rozsudkom krajského súdu

15. V rámci predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd so zreteľom na sťažovateľmi uplatnenú argumentáciu konštatuje, že ústavnú sťažnosť je potrebné aj v tejto časti odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie ústavným súdom podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

16. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti predniesli argumenty totožné s námietkami uplatnenými v odvolacom, ale aj dovolacom konaní (namietali najmä, že nebolo nariadené pojednávanie a vykonané dokazovanie výsluchom žalobcov – sťažovateľov).

17. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení (hoci ním dovolanie sťažovateľov odmietol) námietkou sťažovateľov o nemožnosti využiť prostriedky procesnej obrany a procesného útoku v bodoch 12 až 13 odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavne udržateľným spôsobom zaoberal.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov smerujúcu k nenariadeniu pojednávania, najvyšší súd na ňu reagoval v bode 11 poukazom na § 385 Civilného sporového poriadku a jeho aplikáciou na prípad sťažovateľov.

18. Berúc do úvahy závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, sťažovatelia v konaní pred ústavným súdom opakovane predostierajú argumenty, ktoré už boli najvyšším súdom riadne vyriešené. Pokiaľ teda ide o namietané porušenie práv sťažovateľov, ústavnoprávna ochrana (čl. 127 ods. 1 ústavy) im bola poskytnutá.

III.3 K namietanému porušeniu práv uznesením najvyššieho súdu

19. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľov, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého posúdenie podmienok dovolacieho konania patrí v zásade do právomoci dovolacieho súdu (m. m. II. ÚS 324/2010, I. ÚS 593/2017). Ústavný súd rešpektuje záver najvyššieho súdu, že nevykonanie všetkých dôkazov navrhnutých sťažovateľmi, naviac v prípade, že toto súdy nižších inštancií riadne odôvodnili, nespôsobuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, takže nezakladá automaticky prípustnosť dovolania (body 16 a 17 napadnutého uznesenia).

20. Bez potreby citovania jednotlivých častí odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako súd dovolací v napadnutom uznesení jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľov odmietol. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd preskúmal uznesenia okresného súdu a krajského súdu a ich odôvodnenia v nadväznosti na sťažovateľmi uplatnené dovolacie dôvody a tieto riadne vyhodnotil.

Ústavný súd na základe uvedeného zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

21. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu

ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. II. ÚS 465/2017).

22. Vzhľadom na uvedené nemožno považovať odmietnutie dovolania sťažovateľov za zjavne arbitrárne alebo ústavne neudržateľné. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Nad rámec uvedených záverov vo vzťahu k napadnutým uzneseniam ústavný súd považuje za potrebné dodať, že krajský súd, ako aj najvyšší súd zrozumiteľným a ústavne udržateľným spôsobom zhrnuli v odôvodneniach napadnutých uznesení, ktoré skutočnosti považovali za významné z hľadiska zachovania právnej istoty, a rovnakým spôsobom sa vysporiadali aj s tvrdeniami sťažovateľov uvedenými v návrhu na určenie vlastníctva.

24. Keďže ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľmi označených práv, ústavnú sťažnosť z dôvodov podľa § 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu